

Boj proti dezinformacím

Barbora Kolečková
barbora.koleckova@amo.cz

#SUMMIT26

1 JAK ČÍST BACKGROUND?

Tento background slouží každému delegátovi k tomu, aby se stručně seznámil s problematikou boje proti dezinformacím v rámci Evropské unie. Nabízí bližší náhled na to, jak obsah informací ovlivňuje členské státy i občany EU. Background je ovšem ilustrativní a vysvětluje téma spíše úvodně. Konkrétnější rozšiřující zdroje, ze kterých lze dále čerpat, naleznete v průběhu čtení tohoto dokumentu a v sekci *Doporučené a rozšiřující zdroje*.

2 ÚVOD

V dnešním stále více digitálním světě se obsah informací rapidně přesouvá na online platformy, a to ať už se jedná o zprávy, akademické články, statistiky či jiné dříve fyzicky dostupné zdroje informací. S nárůstem užívání internetu se i jeho prostřednictvím zvedla možnost šíření dezinformací v médiích či jiných zdrojích. Evropská unie se poprvé začala zabývat škodlivým vlivem dezinformací v roce 2015 v reakci na hybridní hrozby ze strany Ruské federace.¹ Nyní EU zintenzivňuje svůj boj proti dezinformacím, mimo jiné i v důsledku současné „*infodemie*“ – nepravdivých faktů ohledně pandemie koronaviru.² Z průzkumů veřejného mínění také vyplývá, že většina Evropanů, konkrétně 83 %, považuje falešné informace za hrozbu pro demokracii.³ V souvislosti s volbami jak do Evropského parlamentu, tak do národních struktur, jsou dezinformace vyzdvihovány jako nejvíce nebezpečné prostředky, které mohou výrazně ovlivnit strukturu i fungování EU a jejích členských států.⁴

Dle Evropské komise je v nejvyšším zájmu zemí Evropské unie dbát na svobodu projevu⁵, avšak zneužitelnost tohoto práva se dotýká každého z nás. Svoboda projevu by měla končit právě tam, kde dezinformační weby a hate speech navádějí k násilí, rasismu či panice. Úlohou EU zůstává, aby dokázala najít rovnováhu mezi omezováním

šíření dezinformací a udržením demokratických hodnot a svobody projevu na úrovni, která by byla v zájmu společnosti.

Nedostatečným apelem na nutnost boje proti dezinformacím by se občané i státy Evropské unie mohli ocitnout v chaotické situaci, v níž dezinformační kampaně ovlivňují nejen veřejné mínění, ale i rozhodování populace. Kvůli tomu by mohly značně utrpět demokratické procesy, například již zmíněné volby na vnitrostátní i evropské úrovni.

Jeden z impulsů v boji proti dezinformačním kampaním v roce 2015 bylo působení a vliv ruských dezinformačních médií v zemích, které jsou zapojené do programu Východního partnerství. V důsledku tohoto působení došlo v daných zemích ke ztížené koordinaci zahraniční politiky EU.⁶ S postupem času však začal zasahovat do dění ve státech EU rostoucí politický a ekonomický vliv nového aktéra – Čínské lidové republiky.⁷ V této souvislosti začala Komise upozorňovat na novou potenciální hrozbu, počínaje v akademických sférách.⁸

V tomto backgroundu si představíme, jakými konkrétními opatřeními EU bojuje proti dezinformacím a jak se následně snaží vyvarovat šíření podobných útočných a lživých informací.

3 CO JE TO DEZINFORMACE?

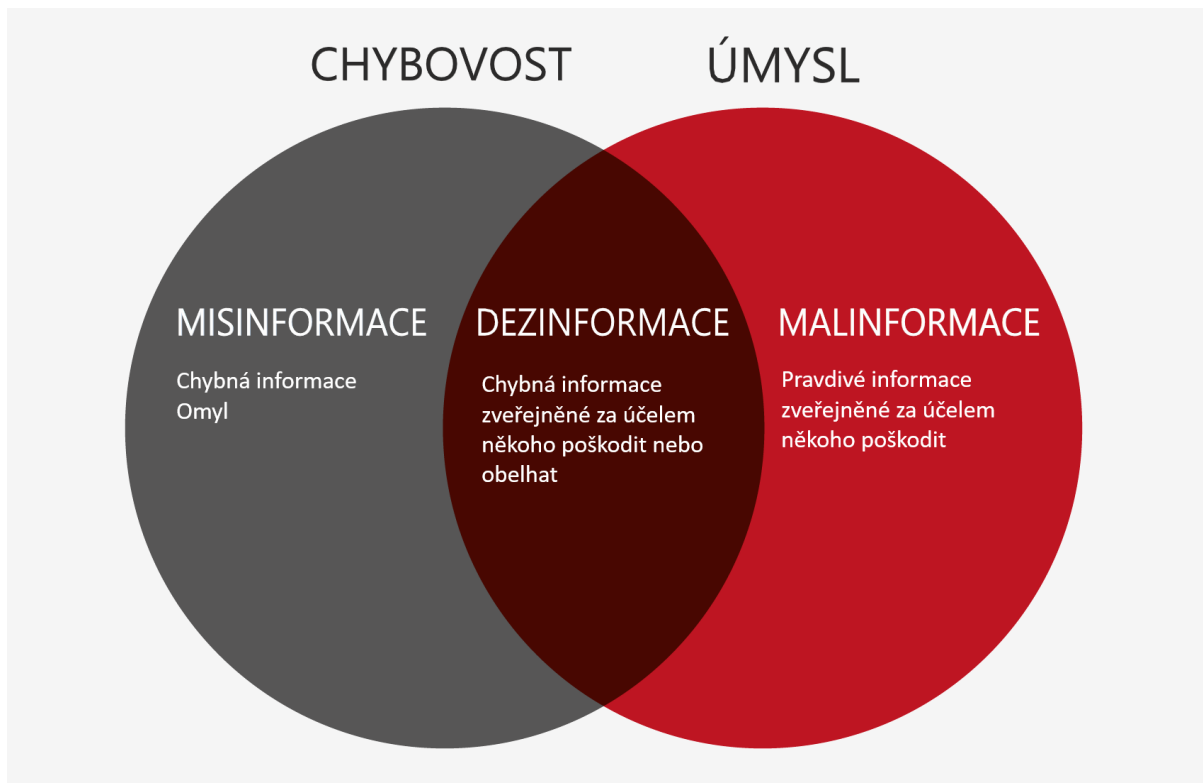
„Za dezinformaci se považuje prokazatelně falešná nebo zavádějící informace, která vzniká, prezentuje se a šíří za účelem ekonomického prospěchu nebo úmyslného podvádění veřejnosti a může působit veřejnou újmu.“⁹ „Naopak mezi dezinformace nepatří neúmyslné

Hostile narratives se skládají z pravdivé i nepravdivé informace, při čemž se snaží ovlivnit čtenářovy city a emoce a cíleně zasáhnout společensky zranitelné body. Hostile Narratives se opírají o negativní emoce, jako je strach, vztek, atd.⁵²

chyby, satira a parodie ani předpojaté zprávy a komentáře, které se jako vyhraněné jasně identifikují.“¹⁰ V souvislosti s dezinformacemi lze zmínit i *hostile narratives*, které se v posledních letech stávají čím dál častější a masivnější.

Dezinformace nemusí být vždy zcela smyšlené. Často obsahují alespoň jednu pravdivou informaci, která článek spojuje se současným děním a slouží k získání kredibility, je však různými způsoby dezinterpretována. Dezinformační sdělení neodpovídá skutečnosti, vynechává důležitou část kontextu (nebo naopak vytváří vlastní), neposkytuje důvěryhodné zdroje nebo prezentuje například extrémní pohled jakožto objektivní pravdu.¹¹ Oproti misinformaci se dezinformace snaží zmást čtenáře úmyslně. V případě misinformace, autor šíří mylnou informaci nevědomě či omylem.

„Za dezinformaci se považuje prokazatelně falešná nebo zavádějící informace, která vzniká, prezentuje se a šíří za účelem ekonomického prospěchu nebo úmyslného podvádění veřejnosti a může působit veřejnou újmu.“⁵³ „Naopak mezi dezinformace nepatří neúmyslné chyby, satira a parodie ani předpojaté zprávy a komentáře, které se jako vyhraněné jasně identifikují.“⁵⁴

Obr. 1: Typy zkreslení informací⁵⁷

Jestliže je obsah informací nepravdivý, šířitel byl upozorněn na nesprávnost údajů, a i přesto neučinil nápravu, lze sdělení obecně považovat za dezinformační.¹²

Pokud se jedná o sérii aktivit, které zneužívají tok informací ke změnám veřejného mínění a zmatení občanů, nazýváme tuto opakovanou činnost jako *dezinformační kampaně*.¹³ Nejproblematičtější dezinformační kampaně, které se týkají dění v EU, jsou intervence Číny a Ruska do politického vývoje v národní i nadnárodní struktuře.¹⁴ Zároveň lze o kampaních hovořit v kontextu *informačních vlivových operací*, přičemž se dezinformační kampaně považují za typ takovýchto operací.¹⁵ Dezinformační kampaně jsou také jedny z nástrojů *hybridních hrozeb* – fenoménu 21. století užívaného při vedení konfliktu¹⁶.

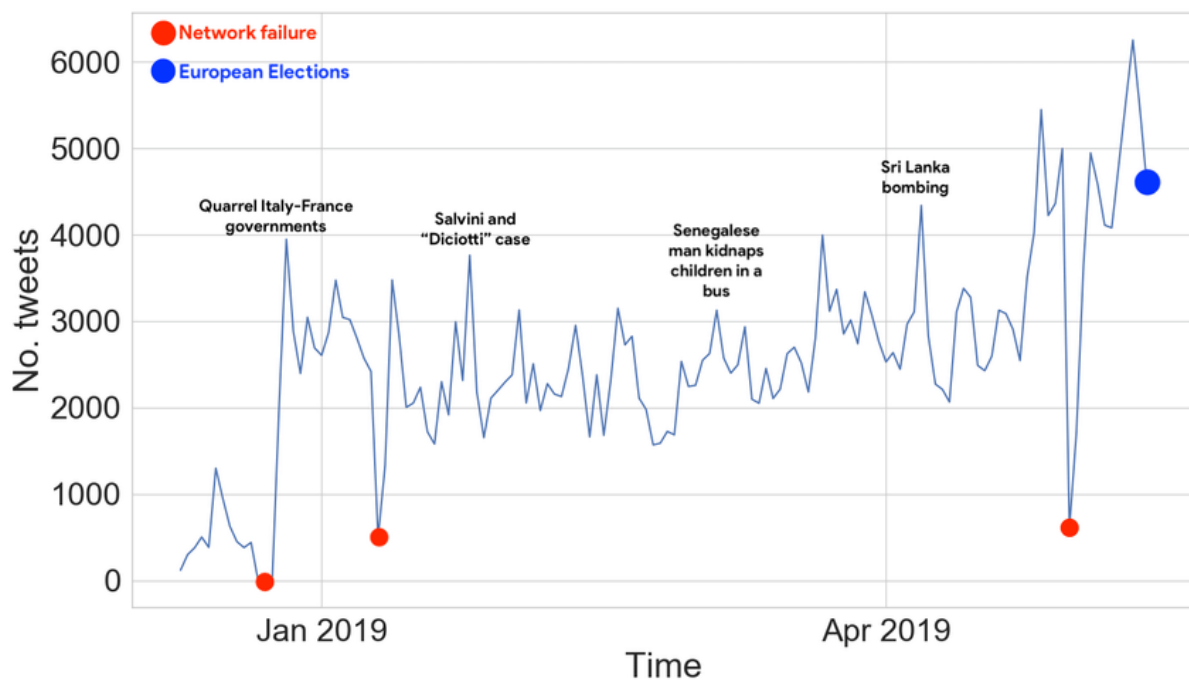
Informační vlivové operace – „Systematické nasazování technik určených ke klamání, které využívají mezer v procesu a ve výsledku jej korumpují.“ Např.: zmanipulované nebo zfalšované důkazy, falešní odborníci, podplacení svědci, média používaná jejich vlastníkem k jednostrannému informování atd.). „Informační ovlivňování se tak od ostatních forem komunikace liší tím, že klame, není konstruktivní (tj. cílem není přispět k debatě) a narušuje společenskou soudržnost a demokratické základy státu.“⁵⁵

Hybridní hrozby – Široká, komplexní, přizpůsobivá a integrovaná kombinace konvenčních a nekonvenčních prostředků, otevřených a skrytých aktivit, majících primárně charakter nátlaku a podvrtné činnosti, které jsou prováděny vojenskými, polovojenskými a různými civilními aktéry.⁵⁶

3.1 Příklady v kontextu COVID-19

Pandemie koronaviru otřásla celou Evropou. V nových společenských podmínkách se dezinformace šířily náhle rychleji než dříve. Většina pracujících společností byla nucena zůstat doma kvůli karanténním opatřením, tudíž se jejich pozornost přesunula na vyhledávání informací týkajících se nebezpečných smyšlených zpráv poukazujících na konspirační teorie o vzniku koronaviru a spotřebitelské podvody.¹⁷ „Podle výzkumu společnosti Edelman sledovalo zprávy o koronaviru každý den přes 70 procent obyvatel Evropy.“¹⁸ Jedním z dalších důvodů, proč byla (je) rychlost šíření zpráv o COVID-19 tak vysoká, je fakt, že se jedná o téma týkající se zdraví. S podobným tématem se naše společnost, vědci i vrcholní politici setkali v takovém měřítku poprvé, tudíž reakce na situaci odpovídala jejich (ne) zkušenostem. I proto

„Podle výzkumu společnosti Edelman sledovalo zprávy o koronaviru každý den přes 70 procent obyvatel Evropy.“⁵⁸

Obr. 2: Počet tweetů obsahující odkaz na dezinformaci v období od 07/01/2019 do 27/05/2019 zkoumané v souvislosti s určitými vlivnými událostmi⁶⁰

velmi jednoduše vznikaly spekulace, které umožnily dezinformacím jejich snazší šíření.

Přestože obsah dezinformací nemusí být protizákonný, ve výsledku narušuje soudržnost společnosti a škodí veřejnému zájmu.¹⁹ Vzhledem k tomu, že vyhledávané informace byly primárně z oblasti zdraví a restriktivních opatření, intenzita šíření paniky v případě dezinformace byla o to větší.²⁰ Například jednou z populárních fám kolujících na internetu se stala informace, že „onemocnění způsobí

bené koronavirem lze léčit pitím bělicích prostředků nebo čistého alkoholu“.²¹ Nicméně, pití bělidla či čistého alkoholu může způsobit vážné zdravotní potíže. Nehledě na rizika se kvůli dezinformacím během pandemie zaznamenal zvýšený počet případů konzumace bělidla o 15 %.²²

Kvůli dezinformacím během pandemie zaznamenal zvýšený počet případů konzumace bělidla o 15 %.⁶¹

Druhy zpráv dle jejich zákonitosti:

A. protizákonné zprávy

- poplašné zprávy: vyvolávající paniku, informující o neexistujícím nebezpečí atd.
- zprávy podporující hnutí, která navádí k potlačování lidských práv
- šíření nenávistného projevu = hate speech⁵⁹

B. zprávy bez protiprávního obsahu

- dezinformace, které neobsahují výše zmíněné

4 EAST STRATCOM TASK FORCE A AKČNÍ PLÁN

Problém dezinformací v kontextu ruské propagandy donutil evropskou komunitu k vytvoření East StratCom Task Force roku 2015, která spadá pod organizaci Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ), jejíž role v boji proti dez-

informacím je neodmyslitelná.²³ Platforma East StratCom Task Force se věnuje komunikaci a digitálnímu obsahu. Zaměřuje se především na vývoj komunikačních kampaní a produktů, které by lépe interpretovaly politiky EU v ze-

mích Východního partnerství – například v Arménii, Ázerbájdžánu, Bělorusku, Gruzii, Moldavsku a na Ukrajině. Zároveň představuje první spolupráci na půdě Evropské unie proti informačním útokům.²⁴

V rámci East StratCom Task Force se také vytvořil stěžejní projekt „EU vs. Disinfo“, jehož primárním zaměřením je zvýšení veřejného povědomí o kremlinských dezinformačních kampaních, budování odolnosti vůči digitálním informacím a manipulaci ze strany médií.²⁵

V návaznosti na East StratCom byl představen Komisí v prosinci roku 2018 Akční plán EU jako součást politiky boje proti dezinformacím.²⁶ V něm si EU vytyčila následující cíle:

- » Vylepšit vlastní schopnosti odhalování a analýzy dezinformací;
- » Posílit vzájemnou spolupráci členských států a evropských agentur;
- » Mobilizovat soukromý sektor, včetně internetových vyhledávačů a sociálních sítí;
- » Zvýšit odolnost evropské společnosti vůči dezinformačním kampaním.²⁷

Do spolupráce se zapojily i mezinárodní organizace jako Světová zdravotnická organizace (WHO), G7 či Severoatlantická aliance (NATO).²⁸

4.1 Nástroje

Představené nástroje jsou konkrétně realizovány investováním do digitálních prostředků, které by analyzovaly údaje, posuzovaly dopad a šíření dezinformací.²⁹ Dále se EU plánuje opírat o práci odborných specialistů v orgánech EU i členských státech.³⁰ V rámci mobilizace soukromého sektoru se zapojily velké společnosti jako Twitter, Facebook, Google a Mozilla. Tyto internetové firmy dohlíží na dodržování kodexu zásad boje proti dezinformacím v rámci jejich obsahu.³¹ Kodex a další iniciativy ze strany Komise se tak zřejmě stanou stěžejními pro budoucí vývoj Evropské unie a jejího pokroku v boji proti dezinformacím.³²

Potřeba sjednocené reakce proti stoupající hrozbě dezinformací přiměla členské státy EU koordinovat spolupráci mezi klíčovými aktéry, jako jsou veřejné orgány, novináři, výzkumní pracovníci, ověřovatelé faktů, on-line platformy a občanská společnost.³³ Dále Unie spoléhá na aktivnější zapojení samotné občanské společnosti do zjišťování a odhalování dezinformací, díky čemuž by se snížil dopad poplašných zpráv. K tomu napomáhá systém včasného varování, který upozorňuje na aktuální nebezpečí dezinformací. Jedním z posledních kroků, které Unie zahájila, je podpora nezávislých médií a ověřovatelů faktů.³⁴

4.1.1 Systém včasného varování

Systém včasného varování byl zřízen v březnu 2019 jako nástroj usnadňující rychlejší společnou reakci.³⁵ Každý týden vydává systém reporty upozorňující na podezřelá a nebezpečné produkty za účelem ochrany zákazníka.³⁶ Každý

občan EU je tedy schopný snadno a jednoduše dohledat pro něj potřebné již ověřené informace o produktech, se kterými není příliš obeznámen. Webová stránka taktéž umožňuje dostávat pravidelná upozornění a personalizaci reportů.³⁷

4.2 Kodex postupů

Po vzoru Komise, která stanovuje novou agendu Boje proti dezinformacím, je hlavním dokumentem v boji proti dezinformacím tzv. Kodex postupů – dokument podepsaný online platformami Facebook, Google, Twitter a Mozilla, dávající si za cíl větší transparentnost politických záležitostí, mazání fake účtů a demonetizaci šířitelů dezinformací.³⁸

Podle Kodexu postupů pro boj s dezinformacemi se signatáři rozhodli využít technologických možností a priorizovat relevantní, autentické a vhodné informace, které by neovlivňovaly negativně vyhledávání či jiné automatizované výsledky.³⁹ To vše v harmonii s článkem 10 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V této souvislosti nesmí vlády adoptovat politiky, které by omezily přístup k informacím čistě a pouze na bázi označení za „mylné“ vzhledem k tomu, že bez širšího kontextu by se mohlo jednat o omezení svobody projevu.⁴⁰

4.3 Hodnocení (ne)úspěšnosti opatření

V této kapitole si představíme (ne)účinnost a dopad dosavadních opatření a nástrojů v boji proti dezinformacím. Přestože se zdá, že online platformy i státy pracují na zlepšení situace, problematika je velmi komplexní a aktuální pokrok je pouze dočasný. S vývojem technologie a nárůstem uživatelů na internetu je nutné, aby EU a jiné mezinárodní organizace (spolu)pracovaly na neustálé aktualizaci způsobů obrany proti dezinformacím.

Roční hodnotící zpráva o fungování Kodexu posoudila, že se situace v rámci Unie zlepšila díky intenzivnější spolupráci a větší transparentnosti politik online platform, co se týče jejich působení v boji proti dezinformacím.⁴¹ V této návaznosti byl vytvořen rámec, který usnadnil strukturovaný dialog, monitorování a implementování politik, které se sociální média a internetové platformy snaží zavádět.⁴² Tyto kroky jsou považovány dle zprávy za úspěch ve srovnání se situací před zavedením Kodexu postupů.⁴³

Soukromý sektor, konkrétně online platformy jako Twitter, Facebook, Instagram, Youtube a LinkedIn, se významně podílí na úspěchu v boji proti dezinformacím. Například počet dezinformací spojených s pseudo lékařským doporučením na COVID-19, které se objevily v diskuzích na Twitteru, dosáhl milionových čísel. Z této statistiky bylo 3,4 milionu podezřelých účtů zpochybněno. Facebook

Facebook a Instagram pak přeměroval 2 miliony jejich uživatelů jejich služeb na oficiální stránky poskytující informace od zdravotnických orgánů.⁶²

a Instagram pak přeměroval 2 miliardy jejich uživatelů jejich služeb na oficiální stránky poskytující informace od zdravotnických orgánů.⁴⁴ Mimo jiné se Facebooku a Instagramu daří vylepšovat algoritmy, které rozeznávají neautentické účty, aby docházelo k potenciálnímu mazání podobných účtů. Kanál Youtube zkontroloval více než 100 000 videí s obsahem týkajícím se nebezpečných či zavádějících informací o koronaviru, přičemž odstranil více než 15 000 z těchto videí.⁴⁵

Za další progresivní krok lze považovat vytvoření nejnovějšího orgánu, který Evropský parlament zřídil za účelem posouzení efektivity v boji proti dezinformacím – Speciální výbor pro zahraniční vměšování do všech demokratických procesů. Výbor se skládá ze 33 členů a jeho funkční období bude 18. června 2020 prozatím 12 měsíců od založení.⁴⁶ Jedním z hlavních úkolů tohoto výboru bude identifikování

odvětví, ve kterých bude potřeba legislativní asistence a posílení kontroly nad obsahem informací, který denně proudí na sociálních sítích a jiných platformách. Dále se ustanovilo posuzování vnitrostátních orgánů a jejich efektivnost v boji proti dezinformacím. Mimo jiné se výbor bude soustředit na koordinování zavedených opatření a nových nástrojů v rámci EU, tak aby se i nadále snažila prohloubit svůj zájem na eliminování dezinformačních kampaní a hrozeb.⁴⁷

Z kritického úhlu pohledu existují nedostatky – kontrola faktů tzv. „fact checkerů“ stále nejsou schopni využít maximum dostupných informací z důvodu jazykové bariéry. Kooperace fact checkerů a ověřitelnost faktů, které je třeba posuzovat, stále nejsou na dostačující úrovni. Roční hodnotící zpráva Kodexu proto navrhuje mechanismus, který by zaručil spolupráci nezávislých organizací s online platformami pro účinnější fungování protidezinformačních praktik.⁴⁸

5 SHRNUÍ

Přestože by se měl boj proti dezinformacím stát prioritou všech států, jelikož zavádějící zprávy ovlivňují jejich domácí politiku a demokratické procesy, přetrvává mezi zeměmi a institucemi EU rozpor týkající se kompetencí organizace a jejího zásahu do národních struktur.

Strategie a nástroje zvolené EU, jako například systém včasného varování nebo spolupráce se soukromým sektorem, přinesly výsledky. Je tedy v nejvyšším zájmu členských států implementovat tyto funkční nástroje a investovat do jejich dalšího rozvoje. Zároveň ale musí mezi pracovníky a analytiky zůstat určitý kritický pohled na věc, díky němuž by mohla struktura zlepšovat dosavadní strategii. Pro dobro Unie i jejích obyvatel by se měla zachovat určitá objektivita pracovníků, aby se za dezinformace považovala sdělení, která jsou pro demokratickou společnost škodlivá. Naopak kritika namířená na státy Západu nemusí nutně znamenat dezinformační kampaň. Stěžejním bodem by tedy pro EU mělo být soustředění se na analytický trénink fact checkerů, který by umožnil co možná nejefektivnější využití těchto pracovníků.

Dalším doporučením, kterého by se Unie měla držet, je zvýšená spolupráce a společná koordinace jak mezi členskými státy, tak se zahraničními externími aktéry, jako jsou velké regionální či světové organizace – NATO a WHO. Severoatlantická organizace vede boj s dezinformacemi formou extenzivního edukování a hledání technologií, které by detekovaly potenciální dezinformace či misinformace.⁴⁹ Podobně se angažovala i Světová zdravotnická organizace. Zejména v období koronaviru vydala iniciativu, která žádala členy organizace, aby zavedly opatření bránící šíření dezinformací a misinformací.⁵⁰ Nabízí se tedy užší spolupráce mezi EU a těmito organizacemi za účelem sjednocenější reakce na dezinformační

kampaně. Ta však v praxi bohužel prozatím nefunguje.

Rozdílný přístup států k financování nástrojů a rozdílná úroveň technologií, které by byly využitelné, způsobují překážky v boji proti dezinformacím. Přístup, který státy volí, záleží na mnoha faktorech – geografická poloha, administrativní organizace nebo historie. Ne všechny státy byly také dezinformačními kampaněmi ovlivněny stejným způsobem.⁵¹ V konečném důsledku tento rozkol způsobuje i překážky v politikách EU, které by mohly být aplikovatelné, ale vzhledem k odlišným preferencím a zájmům se boj proti dezinformacím nemůže stát prioritou číslo jedna pro všechny státy. Příkladem může být financování opatření, která by dezinformacemi postižené státy tak nutně preferovaly. Nelze je ale uskutečnit na úkor států, ve kterých je naopak absence zkušeností s dezinformacemi.

Nicméně jak se ukázalo, dezinformace se nyní dotýkají všech států EU nehledě na jejich polohu, historii či ekonomický růst. Koronavirová krize prokázala důležitost financování opatření bojující proti dezinformacím. Kromě financování je nutné vzdělávání široké veřejnosti a tím i prevence proti nekontrolovanému šíření poplašných zpráv a paniky. V neposlední řadě by bylo ve prospěch všech obyvatel, kdyby se vrchní představitelé států Unie jednotně rozhodli pro silnější legislativní rámec, který by ztížil šíření dezinformací.

Tímto krokem by EU ukázala externím aktérům, jako je Čína nebo Rusko, že skrze spolupráci lze dosáhnout žádoucí jednoty. Dokud bude hrozit nebezpečí ve formě dezinformačních kampaní od zmíněných aktérů, dezinformace zůstanou i v budoucnu nebezpečné pro politickou scénu a její následný vývoj. Boj proti dezinformacím by se měl tedy stát úměrně důležitou agendou pro evropskou politickou scénu.

6 OTÁZKY PRO JEDNÁNÍ

1. Jaké nástroje zvolil váš stát na národní úrovni a jak moc do hloubky si přeje spolupracovat?
2. Zdá se vám finanční rámec podporující prostředky v boji proti dezinformacím dostatečný? Pokud ne, jakou formou může EU více přispívat?
3. Jak zvýšit dopad nástrojů a politik v boji proti dezinformacím?
4. Jsou zvolené nástroje dostatečně efektivní? Pokud ne, jaké jiné metody lze implementovat?
5. Pokrývá sekundární právo EU celou problematiku boje proti dezinformacím? K jakým budoucím legislativním iniciativám se může Evropská komise uchýlit?

7 DOPORUČENÉ A ROZŠIŘUJÍCÍ ZDROJE

Akční plán proti dezinformacím; Společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru regionů

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149&uri=CELEX:52018JC0036>

Boj proti dezinformacím v kontextu COVID-19, Společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru regionů

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149&uri=CELEX:52020JC0008>

Zvláštní výbor pro vměšování se do demokratických procesů v Evropské unii

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0161_CS.html

Roční hodnotící zpráva o fungování Kodexu zásad boje proti dezinformacím

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/annual-self-assessment-reports-signatories-code-practice-disinformation-2019>

Výkladový slovník pojmů souvisejících s dezinformačními kampaněmi

<https://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2016/09/V%C3%BDkladov%C3%BD-slovn%C3%ADk-pojm%C5%AF-souvisej%C3%ADc%C3%ADch-s-dezinforma%C4%8Dn%C3%ADmi-kampan%C4%9Bmi-1.pdf>

Webová stránka upozorňující na proruské dezinformace, vytvořená jako součást Východní StartCom kampaně

<https://euvdisinfo.eu/>

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- 1 Společné sdělení Evropskému Parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu Výboru A Výboru Regionů: Akční plán proti dezinformacím. In.: Brusel: Evropská Komise, 2018, ročník 2018, číslo 36. [cit. 2020-07-17]. Dostupné také z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149 & uri=CELEX:52018\]Coo36](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149 & uri=CELEX:52018]Coo36)
- 2 Společné sdělení Evropskému Parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu Výboru A Výboru Regionů: Boj proti dezinformacím o COVID-19 – pravda a mýty. In.: Brusel: Evropská Komise, 2020, ročník 2020, číslo 8. Dostupné také z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149 & uri=CELEX:52020\]Coo08](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149 & uri=CELEX:52020]Coo08)
- 3 Factsheet: Akční plán proti dezinformacím: Pochopení hrozby a posílení společné reakce. European Commission: Shaping Europe's digital future [online]. 5. prosince 2018 [cit. 2020-07-17]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/disinformation_factsheet_cs.pdf
- 4 Zřízení zvláštního výboru pro zahraniční vměšování do všech demokratických procesů v Evropské unii, včetně dezinformací a jeho působnost, početní složení a funkční období. In.: Brusel: Evropský Parlament, 2020, ročník 2020. [cit. 2020-07-17] Dostupné také z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0161_CS.html
- 5 Společné sdělení Evropskému Parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu Výboru A Výboru Regionů: Akční plán proti dezinformacím. In.: Brusel: Evropská Komise, 2018, ročník 2018, číslo 36. [cit. 2020-07-17]. Dostupné také z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149 & uri=CELEX:52018\]Coo36](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149 & uri=CELEX:52018]Coo36)
- 6 EEAS Press Team. Countering disinformation. European Union External Action [online]. Brussels, 11/03/2019 [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/topics/countering-disinformation/59411/countering-disinformation_en
- 7 RETTMAN, Andrew. Universities in EU on alert to China spy threat. EUobserver [online]. 23rd April 2020 [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: <https://euobserver.com/foreign/148164>
- 8 European Commission. Concept Note on Tackling Foreign Interference in Higher Education Institutions and Research Organisations. Brussels: European Commission, 20th February 2020. [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: <https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/euobs-media/3ef6dc3d60ee27a2df16f62d47e93fdc.pdf>
- 9 Společné sdělení Evropskému Parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu Výboru A Výboru Regionů: Akční plán proti dezinformacím. In.: Brusel: Evropská Komise, 2018, ročník 2018, číslo 36. [cit. 2020-07-17]. Dostupné také z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149 & uri=CELEX:52018\]Coo36](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149 & uri=CELEX:52018]Coo36)
- 10 KOMÍNKOVÁ, Magda. Jaké akce plánuje EU proti dezinformacím? Euroskop.cz: Věcně o Evropě [online]. Vláda České republiky, 2020, 1. 3. 2019 [cit. 2020-08-01]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9047/32753/clanek/jake-akce-pla- nuje-eu-proti-dezinformacim/>
- 11 SIBIŘSKÝ, Alexandr, Patrik RUDOLF a Veronika VICHOVÁ. Výkladový slovník pojmů souvisejících s dezinformačními kampaněmi. Evropské hodnoty: Kremlin Watch Report [online]. Evropské hodnoty, 2016, 21. 6. 2016 [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2016/09/V%C3%BDkladov%C3%BD-slovn%C3%ADk-pojm%C5%AF-souvisej%C3%ADc%C3%ADch-s-dezinforma%C4%8Dn%C3%ADmi-kampan%C4%9Bmi-1.pdf>
- 12 SIBIŘSKÝ, Alexandr, Patrik RUDOLF a Veronika VICHOVÁ. Výkladový slovník pojmů souvisejících s dezinformačními kampaněmi. Evropské hodnoty: Kremlin Watch Report [online]. Evropské hodnoty, 2016, 21. 6. 2016 [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2016/09/V%C3%BDkladov%C3%BD-slovn%C3%ADk-pojm%C5%AF-souvisej%C3%ADc%C3%ADch-s-dezinforma%C4%8Dn%C3%ADmi-kampan%C4%9Bmi-1.pdf>

- 13 SIBIŘSKÝ, Alexandr, Patrik RUDOLF a Veronika VICHOVÁ. Výkladový slovník pojmů souvisejících s dezinformačními kampaněmi. Evropské hodnoty: Kremlin Watch Report [online]. Evropské hodnoty, 2016, 21. 6. 2016 [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2016/09/V%C3%BDkladov%C3%BD-slovn%C3%ADk-pojm%C5%AF-souvisej%C3%ADc%C3%ADch-s-dezinforma%C4%8Dn%C3%ADmi-kampan%C4%9Bmi-1.pdf>
- 14 Koronavirus a dezinformace. Evropská Komise [online]. Brusel: Evropská Komise, 10. června 2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/fighting-disinformation/tackling-coronavirus-disinformation_cs
- 15 Boj proti informačním vlivovým aktivitám: Příručka pro komunikátory. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2020, 2020 [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/boj-proti-informacnim-vlivovym-aktivitam-prirucka-pro-komunikatory.aspx>
- 16 Co jsou hybridní hrozby. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/co-jsou-hybridni-hrozby.aspx>
- 17 Koronavirus a dezinformace. Evropská Komise [online]. Brusel: Evropská Komise, 10. června 2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/fighting-disinformation/tackling-coronavirus-disinformation_cs
- 18 BAJEROVÁ, Alžběta. Infodemie ustupuje. Dosáhli dezinformátoři svého cíle? Voxpot [online]. Voxpot reporters, 2020, 10. června 2020 [cit. 2020-09-30]. Dostupné z: <https://www.voxpot.cz/infodemie-ustupuje-dosahli-dezinformatori-sveho-cile/?fbclid=IwAR3bBDTtM995HR5EtdWyourAIZE5DCMq6OwiAg4koWg9lyLyFmjYkp1JKKM>
- 19 Koronavirus a dezinformace. Evropská Komise [online]. Brusel: Evropská Komise, 10. června 2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/fighting-disinformation/tackling-coronavirus-disinformation_cs
- 20 Ibid.
- 21 Ibid.
- 22 Ibid.
- 23 Questions and Answers about the East StratCom Task Force. European Union External Action [online]. Brussels: EEAS, 5th December 2018 [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/2116/-questions-and-answers-about-the-east-stratcom-task-force_en
- 24 Questions and Answers about the East StratCom Task Force. European Union External Action [online]. Brussels: EEAS, 5th December 2018 [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/2116/-questions-and-answers-about-the-east-stratcom-task-force_en
- 25 About. EUvsDiSiNFO [online]. [cit. 2020-09-30]. Dostupné z: <https://euvsdisinfo.eu/about/>
- 26 Společné sdělení Evropskému Parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu Výboru A Výboru Regionů: Akční plán proti dezinformacím. In: Brusel: Evropská Komise, 2018, ročník 2018, číslo 36. [cit. 2020-07-17]. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149 & uri=CELEX:52018JCo036>
- 27 Factsheet: Akční plán proti dezinformacím: Pochopení hrozby a posílení společné reakce. European Commission: Shaping Europe's digital future [online]. 5. prosince 2018 [cit. 2020-07-17]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/disinformation_factsheet_cs.pdf
- 28 Koronavirus a dezinformace. Evropská Komise [online]. Brusel: Evropská Komise, 10. června 2020 [cit. 2020-07-

25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/fighting-disinformation/tackling-coronavirus-disinformation_csa

Factsheet: Akční plán proti dezinformacím: Pochopení hrozby a posílení společné reakce. European Commission: Shaping Europe's digital future [online]. 5. prosince 2018 [cit. 2020-07-17]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/disinformation_factsheet_cs.pdf

30 Ibid.

31 Factsheet: Akční plán proti dezinformacím: Pochopení hrozby a posílení společné reakce. European Commission: Shaping Europe's digital future [online]. 5. prosince 2018 [cit. 2020-07-17]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/disinformation_factsheet_cs.pdf

32 Code of Practice on Disinformation. European Commission: Shaping Europe's digital future [online]. European Commission, 26th September 2018 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>

33 Společné sdělení Evropskému Parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu Výboru a Výboru Regionů: Boj proti dezinformacím o COVID-19 – pravda a mýty. In: Brusel: Evropská Komise, 2020, ročník 2020, číslo 8. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149&uri=CELEX:52020JC0008>

34 Factsheet: Akční plán proti dezinformacím: Pochopení hrozby a posílení společné reakce. European Commission: Shaping Europe's digital future [online]. 5. prosince 2018 [cit. 2020-07-17]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/disinformation_factsheet_cs.pdf

35 Ibid.

36 Safety Gate: Rapid Alert System for dangerous non-food products - most recent alerts. European Commission: Consumers [online]. 13th August 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/?event=main.listNotifications&lng=en

37 Safety Gate: Rapid Alert System for dangerous non-food products - most recent alerts. European Commission: Consumers [online]. 13th August 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/?event=main.listNotifications&lng=en

38 Code of Practice on Disinformation. European Commission: Shaping Europe's digital future [online]. European Commission, 26th September 2018 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>

39 Ibid.

40 Ibid.

41 Annual self-assessment reports of signatories to the Code of Practice on Disinformation 2019. European Commission: Shaping Europe's digital future [online]. European Commission, 29th October 2019 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/annual-self-assessment-reports-signatories-code-practice-disinformation-2019>

42 Ibid.

43 Ibid.

44 Ibid.

45 Ibid.

46 Zřízení zvláštního výboru pro zahraniční vměšování do všech demokratických procesů v Evropské unii, včetně dezinformací a jeho působnost, početní složení a funkční období. In.: Brusel: Evropský Parlament, 2020, ročník 2020. Dostupné také z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0161_CS.html

47 Zřízení zvláštního výboru pro zahraniční vměšování do všech demokratických procesů v Evropské unii, včetně dezinformací a jeho působnost, početní složení a funkční období. In.: Brusel: Evropský Parlament, 2020, ročník 2020. Dostupné také z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0161_CS.html

48 Annual self-assessment reports of signatories to the Code of Practice on Disinformation 2019. European Commission: Shaping Europe's digital future [online]. European Commission, 29th October 2019 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/annual-self-assessment-reports-signatories-code-practice-disinformation-2019>

49 NATO's approach to countering disinformation: a focus on COVID-19. North Atlantic Treaty Organization [online]. 2020, 17th June 2020 [cit. 2020-09-30]. Dostupné z: <https://www.nato.int/cps/en/natohq/177273.htm>

50 Managing the COVID-19 infodemic: Promoting healthy behaviours and mitigating the harm from misinformation and disinformation: Joint statement by WHO, UN, UNICEF, UNDP, UNESCO, UNAIDS, ITU, UN Global Pulse, and IFRC. World Health Organization [online]. WHO, 2020, 23rd September 2020 [cit. 2020-09-30]. Dostupné z: <https://www.who.int/news-room/detail/23-09-2020-managing-the-covid-19-infodemic-promoting-healthy-behaviours-and-mitigating-the-harm-from-misinformation-and-disinformation>

51 STOLTON, Samuel. Member states differ in combating disinformation, EU report says. EURACTIV.com [online]. Efficacité et Transparence des Acteurs Européens, 2018, 21st June 2019 [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/media4eu/news/member-states-differ-in-combating-disinformation-eu-report-says/>

52 FLORE, Massimo. Understanding Citizens' Vulnerabilities (II): from Disinformation to Hostile Narratives, EUR 30029 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-14308-6, doi:10.2760/271224, JRC118914 [cit. 2020-08-01]. Dostupné z: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC118914/online_from_disinformation_to_hostile_narratives.pdf

53 Společné sdělení Evropskému Parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu Výboru a Výboru Regionů: Akční plán proti dezinformacím. In.: Brusel: Evropská Komise, 2018, ročník 2018, číslo 36. [cit. 2020-07-17]. Dostupné také z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149&uri=CELEX:52018\]Coo36](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1593092347149&uri=CELEX:52018]Coo36)

54 KOMÍNKOVÁ, Magda. Jaké akce plánuje EU proti dezinformacím? Euroskop.cz: Věcně o Evropě [online]. Vláda České republiky, 2020, 1. 3. 2019 [cit. 2020-08-01]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9047/32753/clanek/jake-akce-pla- nuje-eu-proti-dezinformacim/>

55 Boj proti informačním vlivovým aktivitám: Příručka pro komunikátory. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2020, 2020 [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/ boj-proti-informacnim-vlivovym-aktivitam-prirucka-pro-komunikatory.aspx>

56 Co jsou hybridní hrozby. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/co-jsou-hybridni-hrozby.aspx>

57 BURÝŠEK, Jiří. Typy zkreslení informací. In: Bezfaulu.net [online]. Bez faulu, 2019, 19. 07. 2019 [cit. 2020-09-14]. Dostupné z: <https://bezfaulu.net/clanky/o-manipulaci/co-je-to-dezinformace/>

58 BAJEROVÁ, Alžběta. Infodemie ustupuje. Dosáhli dezinformátoři svého cíle? Voxpot [online]. Voxpot reporters, 2020, 10.června 2020 [cit. 2020-09-30]. Dostupné z: <https://www.voxpot.cz/infodemie-ustupuje-dosahli-dezinformatori-sveho-cile/?fbclid=IwAR3bBDTtM995HR5EtdWyourAIZE5DCMq6OwiAg4koWg9lyLyFmjYkp1JKKM>

59 CHLEBOUNOVÁ, Tereza. Expertní skupina EU bude řešit problém fake news. Euroskop.cz [online]. Vláda České republiky, 2020, 22. 1. 2018 [cit. 2020-08-21]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9007/30362/clanek/expertni-skupina-e-u-bude-resit-problem-fake-news>

60 PIERRI, Francesco, Alessandro ARTONI a Stefano CERI. Investigating Italian disinformation spreading on Twitter in the context of 2019 European elections [online]. July 2019 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/figure/A-Top-A-breakdown-of-the-total-volume-of-tweets-according-to-the-activity-of-users_fig5_334536519

61 Ibid.

62 Ibid.

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU.

- studentsummit.cz
- summit@amo.cz
- facebook.com/studentsummit
- instagram.com/praguestudentsummit
- twitter.com/studentsummit
- youtube.com/studentsummit

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu avzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Barbora Kolečková

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

POŘADATEL

GENERÁLNÍ PARTNER

AMO.CZ

The Kellner
Family
Foundation

TOP PARTNEŘI

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Evropská
komise

Zastoupení v České republice

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PARTNEŘI

UNIVERZITA
KARLOVA
V PRAZE

ambassy

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

AUTO ZRUCKÝ
DEALER NISSAN

UNITED NATIONS
Informační centrum OSN v Praze

MEDIÁLNÍ PARTNER

RESPEKT

#SUMMIT26

Autor: Barbora Kolečková

Imprimatur: Martin Blecha, Jakub Veselý, Alžběta Bajerová

Jazyková úprava: Barbora Novotná, Šárka Soukupová, Anna Zadražilová

Sazba: Kateřina Pechmannová

Grafická úprava: Lucie Vodvářková

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
pro potřeby XXVI. ročníku Pražského studentského
summitu.**

© AMO 2020

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz

IČ : 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz